

OPDRACHT 1

Pak kaart 1, 2 en 3. Kijk eens goed naar deze kaarten.

1.1 Wat zie je op deze kaarten? Kun je op de kaarten jouw woonplaats vinden? Zet daar een cirkel met de **RODE** stift.

1.2 Op een kaart die wij nu gebruiken staan vaak wegen, rivieren en het treinspoor. Maar op de oudere kaarten staan vaak ook huizen, kerken of molens getekend. Bekijk **kaart 1**.

- Zet met de **GROENE** stift een cirkel om alle kerken.
- Zet met de **BLAUWE** stift een cirkel om alle molens.

Veeg na het doen van de opdracht de kaart weer schoon met een doekje.

1.3 Vergelijk kaart 2 en 3. Welke kaart denk je dat het oudst is? Waarom denk je dat?

.....

.....

.....

.....

1.4 Vergelijk weer **kaart 2 en 3**. Noem 3 verschillen tussen deze twee kaarten. Wat zie je bijvoorbeeld op de ene kaart wel en op de andere kaart niet?

Kijktips: Staan er gebouwen op de kaart? Hoe zien wegen en rivieren eruit? Welke kleuren worden gebruikt?

Antwoord:

Vershil 1.

.....

.....

.....

Vershil 2.

.....

.....

.....

Vershil 3.

.....

.....

.....

1.5 Zijn er ook dingen die hetzelfde zijn op kaart 2 en 3?

.....

.....

.....

1.6 Stel, je gaat naar je tante in Waverveen en moet de weg opzoeken. Zou je dan liever kaart 1, 2 of 3 gebruiken? Waarom?

.....

.....

.....

OPDRACHT 2

2.1 Bekijk kaart 4

Dit is een kaart van het gebied waar jij woont. Op de kaart staan geen straatnamen, maar wel de namen van de polders. Deze kaart was namelijk niet bedoeld om de weg te vinden, maar om te laten zien hoe het land eruit zag.

Het gebied De Ronde Venen was vroeger een plek waar het te nat was om te wonen. Mensen konden het land zo bewerken dat het er droger werd. Op dat land konden mensen gaan wonen of werken. Daarom was het belangrijk om een kaart te hebben waarop je kunt zien waar water en waar land is.

Hoe kun je het verschil tussen water en land op de kaart zien?

.....

.....

.....

2.2 Aan de linkerkant van de kaart zie je een legenda. Op een legenda wordt uitgelegd wat tekens en symbolen op een kaart betekenen. Bekijk de legenda en vul hieronder in wat de symbolen betekenen.

Symbool	Betekenis
	
	
	

2.3 Hieronder staan 4 vragen. De antwoorden op de vraag vormen samen een geheime code.

Pak kaart 5. De kaart is verdeeld in 3 delen.

- A. Ken je de plaats Demmerik? In de tijd dat deze kaart werd gemaakt had Demmerik een andere naam. Toen heette het Denmarcke.

Zoek Denmarcke op de kaart. In welk deel van de kaart ligt deze plaats? Schrijf het **nummer** op in de tabel onderaan pagina.

Tip: het ligt in de buurt van Vinkeveen.

- B. Heb je wel eens gehoord van de windrichtingen: Noord, Oost, Zuid, West? Ze staan vaak op een kompas, maar ook op kaarten. Maar op deze kaart staan andere woorden om de richting aan te wijzen. Ze staan aan de randen van de kaart.

Hieronder staat wat deze woorden betekenen:

Occidens (= West)

Meridies (= Zuid)

Oriens (= Oost)

..... (= Noord)

Welk woord ontbreekt hier? Schrijf **het nummer** van het juiste antwoord in de tabel.

1. *Nordio*
 2. *Dominium*
 3. *Septentrio*
- C. Zoek op de kaart naar het Horster-meer. Tip: de letter 's' werd iets anders geschreven.
*In welk vak vind je het Horster-meer? Schrijf **het nummer** van het vak op in de tabel.*
- D. De stad Utrecht was toen deze kaart gemaakt werd ook al een grote stad, maar veel kleiner dan nu.

*In welk vak vind je de stad Utrecht? Schrijf **het nummer** van het vak op in de tabel.*

Deze 4 cijfers vormen de geheime code. Het juiste antwoord vind je in een envelop op het bureau bij jullie leerkracht.

Vraag	A	B	C	D
Antwoord				

OPDRACHT 3

Bij deze opdracht hoort een Zachte Atlas. Een Zachte Atlas is anders dan de kaarten die je normaal ziet, zoals topografische kaarten of Google Maps. De Zachte Atlas wordt gemaakt door een kunstenaar, die er allerlei tekeningen op maakt en gedachtes bij schrijft.

Bekijk met je groepje de Zachte Atlas.

3.1 Bespreek met je groepje: Welke plekken en dingen op de kaart herken je? Waar ben je weleens geweest of zou je eens naar toe willen?

3.2 Lees ook de teksten die op de kaart staan. Wat vind je van de dingen die de kunstenaar heeft opgeschreven? Waar ben je het mee eens en waarmee misschien niet?

Schrijf hieronder 1 ding op dat op de Zachte Atlas staat en waar je het **mee eens** bent:

.....

.....

.....

3.3 De kunstenaar die de zachte atlas heeft gemaakt gebruikt haar zintuigen bij het maken van de kaart. Bedenk **drie geuren** die je tegen zou kunnen komen op deze kaart.

- 1
2.
3.

3.4 Pak de **envelop met de foto's**. Bij elke foto hoort een poppetje met hetzelfde nummer.

Waar op de Zachte Atlas denk je dat de foto gemaakt zou kunnen zijn? Zet het poppetje op die plek op de zachte atlas.

OPDRACHT 4

Teken je eigen kaart van een schoolplein. Je kunt hiervoor het tekenblad gebruiken.

Gebruik je fantasie, maar er moeten wel een aantal dingen op de kaart staan:

- Een pad naar de deur van de school
- Een fietsenrek
- Een speeltoestel
- Minimaal 2 bomen of struiken
- Maak ook een legenda! (Op een legenda wordt uitgelegd wat tekens en symbolen op een kaart betekenen.)

Tip: Je kunt ook er ook tekeningen of teksten bij zetten, zoals op de Zachte Atlas.

OPDRACHT 5: EXTRA OPDRACHT

De oude kaarten die jullie hebben gezien of gaan bekijken werden gemaakt door landmeters. Landmeters berekenden hoe groot stukken land waren. Nu gaat dat meestal met computers, maar vroeger moest dit met de hand worden gedaan. Vaak deden zij dit in opdracht van landheren of de kerk, zodat zij wisten hoe groot hun land precies was.

Als een landheer veel land had dan was hij vaak belangrijk of rijk. Hier kon hij dan over opscheppen, maar hij verdiende er ook geld mee. De mensen die op zijn land woonden moesten namelijk geld betalen aan de landheer. Hoe groter het stuk grond waar zij op woonden, hoe meer ze moesten betalen. Daarom was het heel belangrijk dat het land precies gemeten werd.

Bekijk de afbeeldingen hieronder. Hier zie je een landmeter aan het werk.

5.1 Herken je wat de landmeter in zijn hand heeft? Wordt zoiets nu nog gebruikt denk je?

.....

.....

.....

5.2 Vroeger had niet iedereen spullen om mee te meten, zoals een liniaal. Daarom gebruikten mensen delen van hun lichaam, die heb je altijd bij je! Zo werd er gemeten met de 'el' of elleboog (ongeveer 69 centimeter) of met 'duimen' (ongeveer 2,5 centimeter).

Pak het doosje dat bij deze opdracht hoort. Gebruik het meetlint of de liniaal om jullie ellebogen op te meten. Meet van je pols tot het puntje van je elleboog. Hoe lang is een 'el' bij jullie? Is dat anders dan bij de anderen in je groepje? Schrijf op hoe lang een 'el' bij jullie is in centimeter.

Naam:

1 el =

.....

Naam:

1 el =

.....

Naam:

1 el =

.....

Naam:

1 el =

.....

5.3 Kies één iemand uit jullie groepje om op te meten. Hoe lang is deze persoon in 'ellen'?

Naam:

Ik ben 'ellen' lang.

5.4 Kijk eens rond in de klas. Kun je nog iets anders bedenken om elkaar mee te meten?

Naam:

Ik ben (lengte) (meetinstrument)
lang.

Naam:

Ik ben (lengte)(meetinstrument)
lang.

Naam:

Ik ben (lengte)(meetinstrument)
lang.

Naam:

Ik ben (lengte)(meetinstrument)
lang.